

Studijní program : Zubní lékařství

Název předmětu : Biologie a genetika

Rozvrhová zkratka : BIO/ZUA11

Rozvrh výuky : 30 hodin přednášek
45 hodin praktických cvičení

Zařazení výuky : 1. ročník, 1. semestr

Počet kreditů : 0

Forma výuky : Přednášky, praktická cvičení

Přednášky:

Vyučující: Doc. RNDr. Vladimír Divoký, Ph.D.
Doc. Mgr. Monika Horváthová, Ph.D.
Doc. MUDr. Peter Rohoň, Ph.D.
RNDr. Leona Rašková Kafková, Ph.D.
RNDr. Ivana Fellnerová, Ph.D.

Výuka: Průběžná

	Termín	Téma	Poč. hod.	Vyučující
1	21.9. 2022	Imatrikulace		
2	28.9. 2022	Státní svátek		
3	5.10. 2022	Prokaryotická a eukaryotická buňka, struktura, funkce	2	Dr. Fellnerová
4	12.10. 2022	Biopolymery	2	Dr. Rašková
5	19.10. 2022	Genetická informace, gen	2	Doc. Divoký
6	26.10. 2022	Regulace exprese genetické informace	2	Doc. Divoký
7	2.11. 2022	Buněčný cyklus a jeho regulace	2	Dr. Rašková
8	9.11. 2022	Buněčné membrány a buněčný transport	2	Dr. Fellnerová
9	16.11. 2022	Buněčné dělení, mitóza, meióza, rekombinace	2	Doc. Divoký
10	23.11. 2022	Buněčná signalizace. Proliferace, diferenciacce a apoptóza	2	Doc. Horváthová
11	30.11. 2022	Vrozené a získané poruchy krevního srážení. Predispozice hemokoagulačních poruch	2	Doc. Rohoň
12	7.12. 2022	Biologie krve, krevní elementy. Trombopoéza, koagulace, krevní srážení	2	Doc. Rohoň
13	14.12. 2022	Onkogeny, nádorová buňka	2	Doc. Divoký
14	21.12. 2022	Biologie orofaciálních nádorů	2	Doc. Rohoň
15	4.1.2023	Příprava na zkoušku	2	Doc. Divoký

Praktická cvičení:

Vedoucí vyučující:	MUDr. et MUDr. Vladimír Horák
Vyučující:	Doc. RNDr. Vladimír Divoký, Ph.D.
Výuka:	Průběžná

	Výukový týden od-do	Téma	Poč. hod.
1	21.9. – 22.9. 2022	Úvod do cvičení Bezpečnost práce, převzetí hmotné odpovědnosti. Podmínky zápočtu, způsob přípravy protokolů, literatura.	3
2	29.9. 2022 <i>Ve středu 28.9. je státní svátek.</i>	Mikroskopická technika Základy obsluhy mikroskopu a příprava nativního preparátu. Zásady pozorování barevných a bezbarvých objektů. Zvětšení a rozlišovací schopnost. Měření mikroskopických objektů. Demonstrace mikroskopických metod. Odkryv misek pro praktické cvičení č. 3	3
3	5.10. – 6.10. 2022	Mikroorganismy Demonstr.: Zhodnocení nárůstu po odkryvu misek. Úkoly: Pozorování bakteriálního nátěru (<i>Escherichia</i> , <i>Staphylococcus</i>). Dermatofyty. Epiteliální buňky osídlené bakteriemi ústní dutiny – příprava a hodnocení preparátu. Pozorování nativního a barveného preparátu bakterií <i>Clostridium butyricum</i> . <i>Candida sp.</i> – roztěr na SGA	3
4	12.10. – 13.10. 2022	Struktura buněk, kultivace buněk, mezibuněčná komunikace Savčí buňky, způsoby jejich kultivace a charakteristiky růstu. Úkoly: Stanovení viability buněk ve tkáňových kulturách. Určení morfologického typu savčích buněk a manipulace s kulturou (fibroblasty) Demonstračně: Kultivace savčích buněk na polotekutých a tekutých médiích	3
5	19.10. – 20.10. 2022	DNA, genetická informace. Struktura chromozomů, lidské chromozomy Příklady: Replikace, genová exprese, mutageneze. Video: Mutageneze	3
6	26.10. – 27.10. 2022	Proteiny Demonstračně: Detekce patologického hemoglobinu na akrylamidovém gelu. Úkoly: Pozorování trvalého preparátu krevního nátěru s precipitáty patologického proteinu (hemoglobinu). Trvalé preparáty: imunodetekce plazmatického a jaderného proteinu – příklad patologické lokalizace proteinu. Průkaz hemoglobinu.	3
7	2.11. – 3.11. 2022	Enzymy Demonstračně: Průkaz krevní peroxidázy. Úkoly: Průkaz slinné amylázy a průkaz sacharázy. Stanovení aktivity G6PD v erythrocytech.	3
8	9.11. – 10.11. 2022	Prezentace studentů Proteiny a enzymy v klinické praxi	3
9	16.11. 2022 <i>Ve čtvrtek 17.11. je státní svátek.</i>	Biomembrány a osmóza, homeostáza vnitřního prostředí Změna tvaru krvinek v hypertonickém roztoku. Rozpad plazmatické membrány erythrocytů. Průběh plazmolýzy a	3

		deplazmolýzy. Vznik nadmolekulární struktury autoorganizací.	
10	23.11. – 24.11. 2022	Buněčný cyklus, mitóza Fáze buněčného cyklu a jejich měření pomocí průtokového cytometru, pozorování jader. Mitóza rostlinné buňky.	3
11	30.11. – 1.12. 2022	Meióza, gametogeneze Spermatogeneze a meióza u sarančete. Spermatogeneze u člověka. Pozorování lidských spermií. Vliv cytostatika na spermatogenezi.	3
12	7.12. – 8.12. 2022	Diferenciace a apoptóza buněk Diferenciace hematopoetické kmenové buňky do krevních řad. Úkoly: Poruchy diferenciace jako základní vlastnost nádorových buněk. Morfologie apoptotických buněk. Stanovení aktivity enzymu kaspázy.	3
13	14.12. – 15.12. 2022	Krevní elementy Diferenciace hematopoetické kmenové buňky do krevních řad. Normální nátěry periferní krve – pozorování krevních buněk. Patologické nátěry periferní krve. Krevní obraz.	3
14	21.12. – 22.12. 2022	Opakovací seminář I	3
15	4.1.2023 – 5.1.2023	Opakovací seminář II	3

Poznámka: Pro přípravu na jednotlivá témata praktických cvičení slouží prezentace vztahující se k danému tématu a příslušná kapitola skriptu dostupného na webu Ústavu biologie. Pro přípravu jsou doporučeny i příslušné pasáže z učebnic uvedených v doporučené literatuře.

Způsob ukončení: Zápočet

Podmínky ukončení: Absolvování všech praktických cvičení v normálním nebo náhradním termínu, vyhovující protokoly a získání zápočtu za cvičení. Zkouška po 2. semestru studia.

Doporučená literatura:

1. Kolektiv autorů: Praktická cvičení z biologie (prezentace do cvičení a on-line skriptum). Soubory jsou přístupné na webu ústavu biologie: <http://biologie.upol.cz>
2. Ondřej Slabý a kolektiv autorů: Lékařská biologie I: Buněčná a molekulární biologie, vydala Masarykova univerzita, 2022, MUNI MED.
3. Pospíšilová, Dvořáková, Mayer a kol.: Molekulární hematologie (kapitola 1: Základy molekulární biologie buňky). 2013, Galén
4. *nepovinná doplňující literatura:* Alberts, Bray, Johnson, Lewis, Raff, Roberts, Walter: Základy buněčné biologie